

ALUE- JA KUNTAVAALIT 2025

Tasataan lasten ja nuorten mahdollisuuksia!

YK:n lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa valtiota huolehtimaan jokaisesta lapsesta kansalaisuudesta, syntyperästä tai taustasta riippumatta. Sopimuksen periaatteet – syrjimättömyys, lapsen etu, oikeus elämään ja kehittymiseen sekä lapsen näkemysten kunnioittaminen – sitovat kaikkia päättäjiä.

Päättäjien tulee olla yhdenvertaisesti ihan kaikkien, kaikenlaisten ja kaikenikäisten lasten puolella. Kunnissa ja hyvinvointialueilla voidaan monin tavoin tasata lasten mahdollisuuksia hyvään elämään.

Tutustu: Suomen Unicef on koonnut [teemapaketit](#) YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen periaatteista kunnan työntekijöille ja päättäjäille.

Lasten kanssa työskentelevät ammattilaiset hyötyvät koulutuksesta sateenkaarilasten ja -perheiden sekä sukupuolen [moninaisuuden kohtaamiseen](#) sekä koulutuksesta [antirasistiseen työhön](#).

Päättäjillä on yhdenvertaisuuden edistämässä ja vihapuheen kitkemisessä [erityinen vastuu](#). He paitsi päättävät yhteisistä asioistamme, myös toimivat esimerkkinä lapsille. Suurin osa lapsista ja nuorista [on kohdannut vihapuhetta](#). Ilmapiiri, jossa joistakin ihmisryhmistä puhutaan halveksuen, vaikuttaa lasten turvallisuuden tunteeseen.

Joka kolmas suomalainen perhe on rakenteeltaan monimuotoinen.

([Monimuotoiset Perheet -verkosto 2022](#))

Eli poikkeaa ydinperhe-normista. Esim. adoptio-, lapsikuolema-, sijais-, sateenkaari-, monikko-, leski- ja uusperheet, yhden vanhemman perheet, kahden kulttuurin perheet ja tahattomasti lapsettomat.

50 %

sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvista on kokenut syrjivää kiusaamista.

([THL 2021](#))

29 %

kaikista 8. ja 9. luokan oppilaista on kokenut syrjivää kiusaamista ulkonäön, sukupuolen, ihonvärin, kielen, vammaisuuden, perheen tai uskonnon vuoksi.

([THL 2021](#))

Kunnissa ja hyvinvointialueilla on varmistettava vammaisten lasten oikeudenmukainen kohtelu. Heidän on saatava riittävästi tukea sekä mahdollisuuksia harrastaa ja opiskella. Lasten vammaispalveluissa on varmistettava sivistys- ja sote-puolen sujuva yhteistyö.

Maahanmuuttajaperheiden kotoutuminen on kaikille hyväksi

Suomi tarvitsee hyvin kotoutuvia maahanmuuttajia. [Maahanmuuttajaperheen lapsi](#) on usein erityisen tuen tarpeessa. Perheille tulee tarjota neuvontaa monikielisesti ja myös kasvokkain. Tulkkipalveluilla ja matalan kynnyksen palveluilla luodaan luottamusta ja ehkäistään ongelmien kasautumista myöhemmin.

[Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma](#) on tärkeä työkalu erilaisten elämäntilanteiden huomioimiseksi. [Perheiden monimuotoisuus](#) tulee tunnistaa päätöksenteossa sekä toimintaa ohjaavissa asiakirjoissa, kuten [yhdenvertaisuussuunnitelmissa](#).

ALUE- JA KUNTAVAALIT 2025

Paikallistasolla voidaan torjua köyhyyden vaikutuksia lapsiin

Suomen kiristynyt julkinen taloustilanne ja sen tasapainottamiseksi tehdyt muutokset sosiaaliturvaetuuksien ehtoihin ja määriin [ovat tiukentaneet lapsiperheiden arkea ja taloutta](#). Lapsiperheiden toimeentulohuolet on otettava vakavasti.

Perheiden lisäksi Suomeen saapuu lapsia ilman huoltajaansa. He tarvitsevat vahvaa aikuistumisen tukea, erityisesti, kun perheenyhdistämistä [tiukennetaan entisestään](#).

Köyhyysvahti 2024

käsittelee Suomen köyhyytilannetta systemisestä ja struktuurisesta näkökulmasta.

(EAPN 2024)

noin 10 %

Suomen lapsiväestöstä on ulkomaalaistaustaisia.

(Tilastokeskus 2023)

Kotoutumisen edistäminen on kuntien vastuulla, mutta hyvinvointialueet vastaavat sosiaali- ja terveyspalveluista, joten saumatonta yhteistyötä ja selkeitä tehtävänjakoja tarvitaan.

[Paperittomien terveydenhuolto](#) ehkäisee kalliiksi tulevia sairauksia. Hyvinvointialue voi tarjota koko perheelle terveydenhuoltoa, vaikka se ei olisikaan lakisääteistä kuin lapsille – lasten hyvinvointi vaarantuu, jos vanhemmilta evätään hoito.

Kaukaa viisas kunta myös lievittää eri ihmisryhmien välistä eriytymistä esimerkiksi kaavoituksen sekä asunto- ja koulutuspolitiikan keinoin.

Kunnat ja hyvinvointialueet voivat pienentää köyhyyden vaikutuksia lapsille: ne voivat ohjata avustuksia järjestöille, jotka työskentelevät pienituloisten perheiden hyvinvoinnin eteen sekä varmistaa, että perheet saavat [ruoka-apua](#). Hyvä keino on myös edullisten tai maksuttomien harrastusten tarjoaminen lapsille.

Samalta viivalta Oulu -kokeilu on tuottanut lupaavia tuloksia lapsiperheköyhyyden vaikutusten torjumisessa!

(Itla 2024)

Lasten ja nuorten ääni kuuluviin!

Kunnissa ja hyvinvointialueilla lasten oikeus osallisuuteen tarkoittaa mahdollisuutta vaikuttaa heitä koskeviin päätöksiin. Lasten kuulemisessa kannattaa hyödyntää erilaisia [osallistamismenetelmiä](#), kuten selkokieliisiä kaavamateriaaleja, luovia työpajoja ja digitaalisia ratkaisuja.

Tunne yhteisöön kuulumisesta vahvistaa lapsen tai nuoren halua toimia ja vaikuttaa. [Kuntalaiset](#) haluavat vaikuttaa vaalien välilläkin, mutta kokevat, ettei heidän äänensä kuulu. Nyt valittavat päättäjät voivat varmistaa, että kaikenikäisiä ja eri taustoista tulevia asukkaita kuullaan!

Sopimusvaltiot takaavat lapselle, joka kykenee muodostamaan omat näkemyksensä, oikeuden vapaasti ilmaista nämä näkemyksensä kaikissa lasta koskevissa asioissa.

Lapsen näkemykset on otettava huomioon

lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.

[YK:n lapsen oikeuksien sopimus, artikla 12](#)

**Muistilista sinulle,
tuleva päättäjä!**

Mitä voin tehdä kunnassa tai hyvinvointi- alueella lasten ja nuorten mahdollisuuksien tasaamiseksi?

- Toteutetaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, jossa on konkreettiset, mitattavat tavoitteet.
- Arvioidaan lapsen oikeuksien toteutumista hyvinvointikertomuksissa.
- Päivitetään yhdenvertaisuussuunnitelmat säännöllisesti. Otetaan lapset ja nuoret mukaan yhdenvertaisuussuunnitteluun.
- Tehdään lapsivaikutusten arviointi aina, kun päätöksellä on merkittäviä vaikutuksia lapsiin ja nuoriin.
- Huomioidaan perheiden monimuotoisuus toimintaa ohjaavissa asiakirjoissa ja päätöksenteossa.
- Huolehditaan vammaisten lasten iltapäivä- ja aamupäivähoidosta ja huomioimisesta julkisissa palveluissa.
- Tuetaan maahanmuuttajaperheitä kotoutumisessa.
- Koulutetaan sote- ja kasvatusalan ammattilaiset erilaisuuden kohtaamiseen. Toimitaan aktiivisesti rasismia vastaan.
- Otetaan lapset, nuoret ja perheet mukaan palveluiden kehittämiseen. Huomioidaan haavoittuvassa asemassa ja syrjinnän vaarassa olevat.
- Myönnetään riittävät avustukset järjestöille perheiden hyvinvointia tukevaan työhön.
- Tehdään suunnitelmallisesti työtä lapsiperheköyhyyden vähentämiseksi.